

HUOMIOITA ERI KOULUTILANTEISTA

Varaa **ryhmä- ja parityöskentelyyn** rauhallinen paikka, jossa on vain yksi ryhmä kerrallaan. **Ulkona, retkillä tai liikuntatunneilla** on hyvä käyttää apuna erilaisia mikrofonijärjestelmiä. Kuvien käytöstä on hyötyä, kun ollaan luokan ulkopuolella tai jos lapsi ei käytä tulkkia tai viittomia. **Koulun yhteisissä tilaisuuksissa** pitää huolehtia äänentoistosta, mahdollisesta tulkkauksesta sekä tekstien ja laulun sanojen heijastamisesta näkyville.

Musiikkitunneista on hyötyä kuulovammaiselle lapselle – erilaiset äänet ja soittimet auttavat lasta kiinnittämään huomiota äänen eroihin. Hänen on hankala havaita samanaikaisia ääniä tai laulun sanoja taustahälyssä tai käytettäessä säestystä. Autat kuulovammaista oppilaasta osoittamalla äänen lähteitä, millä tekstirivillä ollaan, visualisoimalla rytmijä ja melodialla, sekä mikrofonijärjestelmien käytöllä.

Huomioi liikuntatunneilla, että kuulon apuvälitteet eivät kestä vettä. Sisäkorvaistutteisiin on saatavilla vesisuoja, jotka mahdolistavat niiden käyttämisen uimahallissa tai suihkussa. Vesisuojista huolimatta lapsi voi tarvita tulkin.

Koulujen juhlissa ja retkillä esimerkiksi teatteriin, kuulovammaisen lapsen paikka katsumossa on siellä, josta hän näkee hyvin koko näyttämön. Selvitä, onko retkikohteessanne induktiosilmukkaa. Jos lapsi käyttää tulkkia, muistathan varata tulkin mukaan tilaisuuteen.

Vieraan kielen opiskelu saattaa olla kuulovammaiselle lapselle haastavaa, mutta hän voi kuulovammastaan huolimatta olla kielessä taitava. Oppimisolosuhteet tulisi rätälöidä lapsen kykyjä vastaaviksi. Myös hälyn minimointi on tärkeää. Alkuun kannattaa panostaa ja huolehtia tutkimista ennakoivasti.

Kuulovammaisella oppilaalla sekoittuvat usein samantapaiset äänteet. Konsonanteista k-p-t, m-n, s-t ja vokaaleista y-i ja e-ö, ja sanojen alut ja loput saattavat jäädä kuulumatta. Huulilta lukiessakin osa äänteistä sekoittuu. Oppilaalla voi olla vaikeuksia vastata esimerkiksi kysymykseen: Where can you see a cat / hat / rat / bat? Kuunteluharjoituksessa lapselle voi antaa puhutun tekstin kirjallisena, jolloin hän voi käyttää sitä kuuntelun tukena.

AVUSTAJA, TULKKI TAI SIJAINEN LUOKASSA

Eriiset **tulkkauspalvelut** tukevat kuulovammaisia oppilaita opetuksessa. Näitä ovat esimerkiksi viittomakielen tulkit, etätulkkauspalvelut, kirjoitustulkit ja puhekirjoitusohjelmat. Tulkkauspalvelu mahdollistaa kuulovammaiselle lapselle tasavertaisuuden osallistumisen. Viittomakieltä käyttävien kielessä oikeudet on turvattu vuonna 2015 voimaan tulleessa Viittomakielilaissa 359/2015. Perusopetuslain mukaan kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä.

Lisätietoja viittomakielisten oppilaiden opetuksesta ja opetusjärjestelyistä saa OPH:n sivulta: oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/viittomakieliset-oppilaat-perusopetuksessa

Osa kuulovammaisista oppilaista voi tarvita **avustajan**. Avustaja voi toimia kuulovammaisen lapsen henkilökohtaisena avustajana tai toimia koko ryhmän yhteisenä. Avustaja edistää lapsen itsenäisyyttä, omatoimisuutta ja osallisuutta oppimisympäristössä.

Mikäli luokassa toimii **sijainen**, on tärkeää perehdyttää hänet kuulovammaisen oppilaan kanssa toimimiseen ja huolehtia lapsen kielessä oikeaksien toteutumisesta. Oppilaasta ja tarvittavien apuvälineiden käytöstä on hyvä olla kirjallinen tieto sijaisen hyödynnettäväksi. Opettajan lisäksi koulussa on hyvä olla muitakin henkilötä, jotka osaavat käyttää lapsen tarvitsemia apuvälineitä.

Mukavaa lukuvuotta!

Ota yhteyttä
Ilkantie 4
00400 HELSINKI

toimisto@klvl.fi
puh. 040 7554 551

www.klvl.fi

Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry

**LUOKASSANI ON
KUULOVAMMAINEN
OPPILAS**

Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry

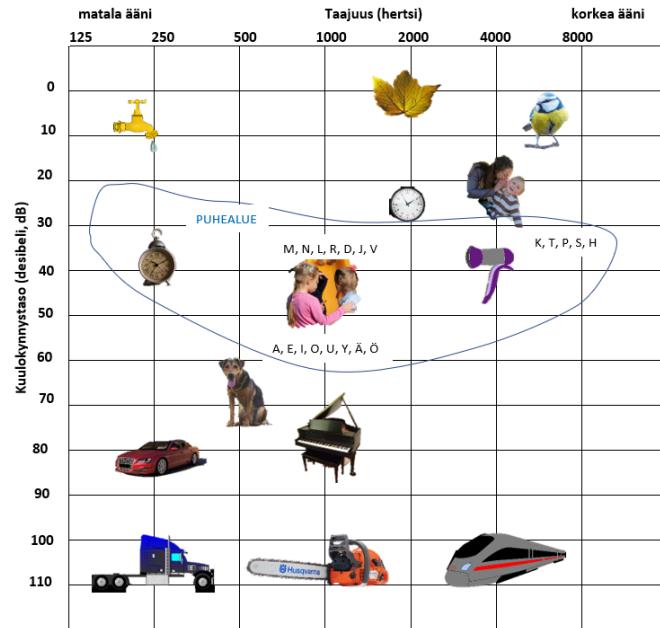

HEI, OPETTAJA!

Olet saanut kuulovammaisen oppilaan luokkaasi. Kuulovammat ovat aina yksilöllisiä ja kuulonalanemaa voi olla mitä tahansa lievästä huonokuuloisuudesta täydelliseen kuurouteen. Tämä esite antaa sinulle vinkkejä kuulovammaisen lapsen opetukseen. On tärkeää ymmärtää, ettei lapsesta tule normaalista kuulevaa apuvälineen avulla.

Kuulovammaisella lapsella on oikeus yhdenvertaiseen koulutukseen muiden oppilaiden tapaan. Kommunikointi kuulovammaisen kanssa on erilaista verrattuna normaalista kuuleviin lapsiin. Hän tarvitsee yleensä yksilöllistä tukea, johon hänellä on subjektiivinen oikeus. Varmistathan omalta osaltasi, että lapsi saa kaiken tarvitsemansa tuen heti tuen tarpeen ilmetessä.

Vanhempien tai huoltajien osaamisen hyödyntäminen kuulovammaisen lapsen asioissa on ensiarvoisen tärkeää, sillä he ovat niissä parhaita asiantuntijoita. Erityisen tärkeää on pitää palaveri huoltajien kanssa lapsen aloittaessa perusopetuksen. Palaveriin on hyvä pyytää mukaan myös kuntoutusohjaaja. On tarpeellista, että tieto siirtyy varhaiskasvatuksesta perusopetuksen puolelle.

Eri äänillä on eri taajuudet eli äänenkorkeus, ja lisäksi äänet kuuluvat eri voimakkuuksilla. Kuulovammoissa kuulokäyrä vaihtelee paljon sen mukaan, kuinka hyvin henkilö kuulee ääniä miltäkin taajuudelta. Puhealue kattaa sen alueen, jota tarvitaan kommunikoidessa toisen henkilön kanssa. Jos kuulokäyrän sijoittaa oheiseen kaavioon, siitä näkee suunnilleen sen, mitä henkilö kuulee. Hän kuulee ne äänet, jotka jäävät käyrän alapuolelle, mutta ei yläpuolelle jääviä ääniä. Normaali kuuloalue on 0-20 dB.

KOULUN ESTEETÖMYYS

- Koulun pelastussuunnitelmassa pitää muistaa ottaa huomioon kuulovammainen oppilas.
- Akustointi mahdollistaa hyvän kuunteluumpäristön, jota voi parantaa akustiikkakalevyillä ja tekstileillä, kuten verhoilla, matoilla tai tyynyillä, laittamalla huopapehmusteet pulpetteihin ja tuoleihin, käytämällä tilanjakajia ja hankkimalla viherkasveja. Luokan sijainnin tulee olla mahdollisimman rauhallinen tila koulurakennuksessa. Ylimääräistä meteliä voi kantautua ruokalasta, ulko-ovista tai luokan ollessa liikuntasalin tai teknisen työn luokan lähellä.
- Valaistuksessa riittää hyvä yleisvalaistus.

VINKKEJÄ OPETUKSEEN

- Oppilaan paikka on hyvä sijoittaa niin, että hänellä on hyvä kuulo- ja näköhyteys opettajaan. Älä kävele puhuessa äläkä käänny selkääsi lapselle.
- Asetu luokassa sellaiseen paikkaan, jossa valo tulee kasvoillesi ja muista huulio, sillä lapsi lukee huuliltasi. Puhu selkeästi normaalilla nopeudella ja äänensävyllä. Tämä helpottaa huulilta lukemista. Älä myöskään huuda tai liioittele suusi liikkeitä.
- Puhu niin, että kaikki pysyvät mukana. Äkilliset puheenaiheiden vaihdot vaikeuttavat lapsen mahdollisuksia pysyä kärryllä.
- Kerro lapselle oppitunnin pääkohdat etukäteen. Ohjeet on hyvä antaa kirjallisena tai kuvina.
- Visuaalista opetustasi. Kirjoita tukisanoja, nimiä, käsittitää, läksyjä, kokeiden sisältö ja ajankohdat ja muita oleellisia asioita taululle. Käytä myös kuvia apuna. Jos katsoote elokuvia tai videoita, laita niihin tekstitys. Osoita, kuka puhuu.
- Anna lapselle aikaa kirjoittaa asia muistiin tai vastata kysymykseen. Kuulovammaisen on hankala tehdä muistiinpanoja ja lukea huulilta samaan aikaan.
- Käytä toistoa. Toista tarvittaessa oman puheesi lisäksi myös toisen oppilaan vastaus.
- Huolehdi opetussuunnitelman mukaisista tukitoimista.
- Muista ennakointi ja käytä tarvittaessa ennakoivaa tukiopetusta.
- Osa-aikaisesta erityisopetuksesta saattaa olla hyötyä.
- Muista avustaja- ja tulkkauspalvelut.
- Sairaalan kuulokeskuksen kautta saa erilaisia apuvälineitä.
- Kuntoutusohjaajan voi kutsua vierailulle koululle. Häneltä saa neuvoja ja opastusta esimerkiksi luokan kuunteluolosuhteisiin ja kuulovammaisen lapsen koulupolkkuun.
- Käytä Valteri-koulujen ohjaus- ja tukipalveluja. Lisätietoja löydät www.valteri.fi-sivustoltä.
- Tutustu myös Kuulovaivain.fi-sivustoon.

Löydät meidät somesta:

facebook.com/kvlvry

instagram.com/kvlvry